

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATA PE SĂPTĂMÂNĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. METTANI,
N. POLIZU-MIOȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

COLABORATORI PRINCIPALI:

DIM. ALEXANDRESCO

Profesor la Facultatea de drept din Iași

MIHAIL ANTONESCU

Fost decan al Baroului de Ilfov

PETRE MISSIR

Decanul Facultății de drept din București

ALEX. D. DOBRIJEANU

Președinte la Înalta Curte de Casație

C. HAMANGIU

Consilier la Înalta curte de Casație

G. NEDELCU

Secretar general la Minist. de Justiție

G. CRISTESCU

Doctor în drept, avocat

G. FLASTARA

Profesor la Facultatea de drept, avocat

BARBU DIMITRESCU

Conferențiar la Facultatea de drept din Iași

ANDREI RĂDULESCU

Prot. supl. la Facultatea de drept, președ. trib. Ilfov

MIRCEA T. DJUVARA

Doctor în drept, avocat al Statului

N. STĂNESCU

Doctor în drept, avocat

SILIU RĂDULESCU

Judecător la trib. Ilfov

I. GR. PERIETEANU

Avocat

IOAN SIMIONESCU

Doctor în drept, magistrat

CONST. GEROTA

Doctor în drept, avocat

VICTOR DUCULESCU

Avocat

DEM. DIMA

Doctor în drept, avocat

IULIU DRAGOMIRESCU

Avocat, Chișinău (Basarabia)

GHEORGHE DRĂGĂNESCU

Doctor în drept, profesor supl. la Facultatea juridică

CESAR PASCU

Avocat

EM. SLĂTINEANU

Avocat

EUG. EMMANUEL

Doctor în drept, avocat

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3

ABONAMENTUL: PE UN AN 80 LEI; PE JUMĂTATE AN 40 LEI. — UN NUMĂR 3 LEI

REDACTOR-ADMINISTRATOR: B. P. RĂDULESCU

BUCUREȘTI

TIPOGRAFIA GUTENBERG, SOCIETATE ANONIMĂ, STRADA PARIS No. 20

SUMAR:

Alfred Juvara. — *Validitatea căsătoriilor celebrate în străinătate, în dreptul internațional privat și legislația română*, de Iorgu Radu.

Gr. Gr. Puricescu. — *Daune cominatorii*.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ — *Înalta Curte de Casație și Justiție, secția I. — Acțiune posesorie. — Deposdare. — Terțiu deposdat. — Contestațiune*. (Simion Nicolae cu Th. Băicoianu).

Curtea de apel din București, secția III. — Măsură și greutate. — Infrațiune. — Sentință achiziționare. — Apel. (Ministerul Industriei și Comerțului cu D. Ionescu).

Trib. Chișinău, secția I. — 1) Decrete legi. — Constituționalitatea lor. — Atribuțiile Suveranului. — 2) Bazarabia. — Untrea necondiționată cu Țara mamă. — Întinderea suveranității Regatului Român. (Ministerul Public cu Ghera Aronie).

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE—DOCTRINA—JURISPRUDENȚA—ECONOMIE POLITICĂ

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. GERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MICȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY

SILIU RĂDULESCU
SECRETAR DE REDACȚIE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

Validitatea căsătoriilor celebrate în străinătate, în dreptul internațional privat și legislația română, de Iorgu Radu, doctor în drept.

(Urmare și sfârșit ¹⁾)

„În fața unei încercări de asemenea natură, intră în joc dreptul de conservare individuală al Statului în potrirea căruia, după cum am văzut, nu poate sta nici o obligațiune internațională, etc.” Mai departe: „În cazul în care individul prin atitudinea sa, caută să se sustragă autorității naturale a legii sale naționale, că în fața interesului public *vădit, ce se determină astfel*, legea străină nu mai poate avea nici o influență”.

Și merge așa «crescendo» până intră de-a dreptul în «Serisoarea pierdută» a nemuritorului Caragiale, pe care nu credeam vreodată să-l pot cita în dreptul internațional:

„Concepțiunea contrară nu poate duce decât la rezultate anarhice și la efectele cele mai subversive pentru ordinea politico-socială a diferitelor țări în mod incontestabil întemeiată pe subordonanța tuturor celor cuprinși în legătura naționalității”. (p. 24).

Este adevărat că autorul mai face apel pentru justificarea teoriei sale și la ordinea publică internațională, dar mărturisesc că de data asta nu mai înțeleg și-mi închipui că autorul se gândește la ordinea publică internă și că vrea să ne spună, lucru necontestat de nimeni până acum, că un român nu poate să renunțe la dispozițiunile legilor românești considerate de ordine publică, cum ar fi de exemplu legile de stare și capacitate.

Dar în fine, ce legătură poate să fie între principiul care cere imperios ca nimeni să nu se poată

sustrage legilor sale naționale și teoria fraudei în contra legii a jurisprudenței francezești?

Atunci când legea franceză sau română ne spune că legile de stare și capacitate urmăresc pe naționalii noștri în străinătate, ne putem servi de argumentul autorului pentru a susține că actul făcut în contra dispozițiunilor codurilor Nap. și român va fi nul, nu numai în Franța și România, dar ori și unde, pentru excelentul motiv că nimeni nu se poate sustrage legilor sale, și acest principiu este baza însăși a dreptului internațional privat de pe continentul European cel puțin. Dar când francezii sau românii se căsătoresc în străinătate cu formele locale, așa după cum permite art. 170 C. Nap. și 152 c. civ. r. cum se mai poate spune că acești indivizi au încercat să se sustragă de sub autoritatea legilor franceze sau române?

Legea franceză atunci când se ocupă de forma căsătoriilor, admite două principii: a) forma civilă în Franța; b) forma legilor locului unde se celebrează căsătoria, în străinătate.

Este vorba aici, dacă voiți, de două legi franceze; una pentru Franța și alta pentru străinătate, căci legea locului în străinătate este tot legea franceză. Și atunci cum se mai poate spune că francezul care este în cazul prevăzut de art. 170 C. Nap. s'a sustras legii franceze? Jurisprudența franceză și d-l Bartin știu foarte bine lucrul acesta și nu au așteptat pe d-l Radu ca să îi lumineze, iar tocmai fiindcă știu aceste lucruri au inventat teoria fraudei în contra legii, care operează în afară de principiul sustragerii de sub autoritatea legii. Și dacă nu au justificat-o cu motive teoretice, este tocmai din cauză că aceste motive teoretice nu există, căci teoria fraudei în ultima ei analiză, nu este decât un simplu expedient destinat în intenția judecătorilor francezi, să umple o lacună a C. Nap. pe care relațiunile frecvente internaționale au pus-o în lumină, iar noi am admis această teorie în contra tuturor princi-

1) Vezi *Dreptul* No. 15 și 17 a. c.

piilor, numai pentru un interes practic, formulat în mai multe rânduri și asupra căruia nu o să mai revenim. Principiul că nimeni nu se poate sustrage de sub autoritatea legilor sale naționale, ar putea fi invocat cu mai multă seriozitate, într'un alt caz de fraudă în contra legii, în cazul când românii s'ar lepăda de naționalitatea lor și ar căpăta o alta, numai pentru că legea noastră nu permite actul pe care au intenția să-l facă. Chiar în cazul acesta, principiul de mai sus nu poate fi singur de nici un ajutor, deoarece așa pus, se lovește de un alt principiu superior care cere neapărat ca nimeni să nu poată fi condamnat să păstreze toată viața o naționalitate care nu îi convine (*allegiance perpetuelle*), așa că și aici expedientul numit teoria fraudei în contra legii, ne este indispensabil.

D-l Radu aplică teoria d-sale a fraudei formelor în general, și ne spune într'o pagină ceceace autorii vechi au spus acum 150 ani într'o frază și anume că regula „locus...” fiind inventată numai pentru a veni în ajutorul francezilor cari din întâmplare se află în străinătate, nu poate servi atunci când francezul s'a dus numai pentru a scăpa de forma pe care trebuia să o facă în Franța. (Jean Voët, Boulenois, Foelix etc. citați de Weiss, vol. 3, p. 111 nota 1).

Și toată această argumentare îndestul de personală dar inutilă, și care putea să treacă grație acestui din urmă caracter, devine absolut inadmisibilă atunci când pe baza ei autorul vrea să conchidă că orice act făcut de un român în străinătate poate să fie anulat în virtutea acestei teorii a fraudei, generalizată.

„Este evident însă că în cazurile de fraudă, nulitatea nu are loc pentru motivul nerespectării unei anumite forme cerute de lege, ci pentru nerespectarea puterii obligatorii a legii în genere, putere care constituie principiul de temelie a oricărei organizări publice de Stat. Sancțiunea riguroasă nu este prevăzută pentru violarea unei anumite dispozițiuni legale, ci pentru știrbirea și jignirea adusă principiului general absolutamente indispensabil al autorității legislative. De asemenea, este evident că prevederea sancțiunei nulității în fiecare caz particular, este impracticabilă și că această sancțiune, dat fiind interesele existente în joc, trebuie să rezulte dintr'un principiu general de drept incontestabil”. (p. 27).

Este pentru prima oară când d-l Radu spune clar ceceace vrea și anume că în baza teoriei fraudei așa cum o înțelege d-sa, în mod foarte personal, un judecător român să poată anula orice act făcut în străinătate de un român, pe motivul că acesta a vrut să se sustragă de sub autoritatea legilor sale naționale, iar consecința practică care îl interesează

și mai mult o trage tocmai la sfârșit (p. 30), când ne spune că „procurorul nu numai că poate, dar e și dator să ceară nulitatea căsătoriei în timpul vieții „ambilor soți și condamnarea lor la despărțire”.

Teoria d-lui Radu, îndestul de personală, atâta vreme cât s'ar fi mulțumit să tragă aceleași concluzii ca jurisprudența franceză, este așa de personală atunci când dela niște afirmațiuni banale, ajunge la concluziile extraordinare de mai sus, încât trebuiește respinsă fără nici un fel de ezitare.

Dacă nu s'a gândit nimeni timp de 150 ani ca să invoace principiul care leagă pe individ de Stat, pentru ca să poată justifica teoria fraudei, este tocmai din cauză că lucrul acesta nu este posibil. Am spus-o mai sus că nu este vorba ca să dovedim că legea franceză sau română trebuie să urmărească pe naționalii lor în străinătate, căci lucrul acesta nu se discută aici și dacă toată lumea admite legitimitatea acestei soluții, este tocmai pentru că s'a admis odată pentru totdeauna principiul că nimeni nu se poate sustrage legilor sale naționale. Aici este vorba de un act pe care românul îl face în străinătate cu respectarea legii românești, care îi comandă să adopte forma legilor locului unde se căsătorește. Și atunci nu se poate spune că românul se sustrage legii sale naționale și tocmai din cauza acestei s'a inventat teoria fraudei care, încă odată o repetăm, nu are nici o pretențiune să inventeze principii de drept și se mulțumește să umple o lacună pe care legiuitorul francez dela 1800 nu putea să o prevadă, și pe care tribunalele franceze o aplică aproape exclusiv căsătoriei și naturalizării.

Dacă însă s'ar încerca ca acest expedient să fie transformat într'o teorie juridică care, generalizată, ar putea să ne ducă la concluziile d-lui Radu, atunci nu ezităm nici un minut și, împreună cu doctrina specială a dreptului internațional privat, credem că această teorie a fraudei trebuie părăsită, căci ne duce în mod fatal la negarea dreptului internațional privat.

Dată fiind concluzia pe care autorul o trage din teoria fraudei așa cum o înțelege d-sa, nu înțelegem de ce se mai ocupă de teoria fraudei franceze care este cu totul alta și care mai cu seamă duce la o altă concluzie, căci jurisprudența, după cum am spus, o reduce la căsătorie și naturalizare, și nu recunoaște dreptul de a cere anularea căsătoriei decât unor anumite persoane și nici odată ministerului public.

În baza acestei observațiuni, ce nevoie mai avea autorul să pledeze că diferența de text între art. 170 C. Nap. și 152 C. civ. r. nu are nici o importanță pentru teoria fraudei și să invoace pentru aceasta o serie de argumente dintre care cel mai bun este tot acel cunoscut care se formulează spu-

nând că teoria fraudei aplicându-se regulei „locus...” în general se va aplica și căsătoriei românești în special.

D-l Radu invoacă în favoarea tezei sale o serie de argumente, fără ca să se întrebe dacă aceste argumente se conciliază sau nu între ele. În adevăr, dacă argumentul d-sale tras din analogia pe care vrea să o stabilească între căsătoria religioasă și cea civilă, este bun, atunci căsătoria religioasă celebrată în străinătate între români, este nulă numai pentru motivul că românul era obligat să întrebuințeze forma civilă, și atunci ce nevoie mai avea să denatureze noțiunea ordinei publice internaționale, așa cum o face, pentru ca să ajungă la rezultatul pe care nu l'a mai admis nimeni până acuma și să ceară că o căsătorie religioasă celebrată în Serbia să nu poate avea nici o valoare în România, fiindcă legea noastră nu recunoaște pe teritoriul nostru decât o singură formă, cea civilă. Iar dacă aceste argumente sunt bune și căsătoria religioasă va fi de două ori anulată, ce nevoie mai avea de teoria fraudei în contra legii, în baza căreia judecătorul poate anula orice act juridic făcut de un român în străinătate, atunci când se convinge că intenția românului a fost să adopte o formă mai ușoară, și admitând în fine că această teorie generală a d-sale este cea bună, ce nevoie mai avea să invoace și teoria fraudei franceze, pe care autorii ei o reduc numai la căsătorie și naturalizare, și cred că numai părinții și soțul care avea nevoie de autorizare pot cere nulitatea căsătoriei, pe când ministerul public nici odată.

IV. D-l Radu, pentru a-și complecta succesul, crede că, odată anulată, căsătoria nu poate produce nici un efect, căci nu se poate bucura de situația căsătoriilor putative. „Este de la sine înțeles că intențiunea frauduloasă a părților exclude complet efectele așa zisei căsătorii putative”. (p. 30.) Argumentul, după cum se vede, este scurt, o simplă afirmare care conține la bază un argument de ordin gramatical; de data aceasta o să lăsăm în pace pe d-l Radu, căci d-sa nu este competent decât în dreptul internațional, iar chestiunea este de drept civil, așa că eroarea d-sale nu are nici o importanță. Să ne întrebăm noi dacă o căsătorie anulată cu ajutorul teoriei fraudei, poate să fie vreodată putativă sau nu. Să curățim întâi terenul. De sigur că atunci când doi români nu au intenția să contracteze o căsătorie serioasă și consideră forma făcută în străinătate ca o simplă parodie, căreia nu înțeleg să îi dea nici o urmare, nu poate să fie vorba de o căsătorie putativă care, după doctrina codului nostru, presupune buna credință a soților sau numai a unuia din ei. (art. 183 și 184).

Când soții însă înțeleg să facă un act serios și dau dovadă de lucrul acesta prin viața care o duc până la anularea căsătoriei și când s'au dus în străinătate numai pentru a scăpa de forma legii din România și a uza de una mai comodă, pe care însă o cred valabilă, căci altfel nu ar fi adoptat-o, în cazul acesta fac ei o căsătorie care exclude buna credință a art. 183 și 184, numai prin faptul că au fraudat legea românească? Îndoiala, dacă poate fi, are o cauză pur gramaticală și provine de acolo că baza căsătoriilor putative fiind numai buna credință a soților, teoria fraudei pare a exclude această bună credință, căci cine spune fraudă, nu mai lasă loc bunei credințe. Este aici o simplă confuzie pe care o să încercăm să o dovedim.

Pentru că o căsătorie care nu îndeplinește nici una din condițiunile principale cerute de lege și care a fost anulată, mai produce ea vreun efect în contra celor mai elementare principii de drept? Pentru motive de echitate pe care legiuitorul le apreciază foarte mult: soții crezând că fac un act bun, este drept ca buna lor credință să nu fie înșelată, este drept ca ei să nu fie victima unui fapt necunoscut lor și este și mai drept ca copiii să nu tragă consecințele greșelilor altora.

„Il faut être indulgent, spune un mare profesor, „D-l Beudant, à la faiblesse humaine et aller pour „cela jusque où peut aller l'inexpérience humaine”.

Și buna credință a art. 183 și 184 nu este cea despre care vorbește codul civil sau comercial, ci una specială care consistă în credința care o aveau soții în momentul căsătoriei că actul lor e valabil sau cu alte cuvinte în ignoranța în care se aflau, fie a faptelor care i-ar fi împiedicat să se căsătorească, fie a legii care supune căsătoria la condiții de fond sau de formă.

Toată lumea admite că principiul „nul n'est censé ignorer la loi”, nu se aplică în materia căsătoriilor putative, căci ar însemna să le luăm cu o mână ceea ce am dat cu alta; iar Casația franceză, după o mică discuție, admite că buna credință a soților se presupune și nu are nevoie să fie dovedită (Cas. fr. 5 Noembrie 1913. D. P. 1914. 1. 281).

Curtea de Casație franceză, într-o decizie remarcabilă, rezumă aceste lucruri atunci când spune: „par suite ils s'appliquent (art. 183 și 184 c. civ. r.) à toutes les nullités, quelle qu'en soit la nature, la „bonne foi est la seule condition mise par la législation à la reconnaissance du mariage putatif. Et cette „bonne foi peut exister, que les parties aient commis une erreur de droit ou qu'elles se soient trompées en fait. Et que l'erreur de droit ait porté sur la forme de l'acte ou sur la capacité des contractants”.

Iar d-l Wahl, adnotând această decizie, adaugă:

„nous ajoutons avec Mr. l'avocat général Desjardins que cela est profondément équitable; la loi a voulu protéger la bonne foi; dans quelques circonstances quelle intervienne la bonne foi mérite la pitié". (Sir. 1902. 1. 225).

Așa că rezumând și noi această doctrină generală, vom spune: două condițiuni sunt necesare dar suficiente pentru a considera orice căsătorie anulată ca putativă: a) intenția părților de a contracta o căsătorie legitimă; b) credința că îndeplinește toate condițiunile cerute de lege ca fond și ca formă, ceea ce se traduce prin ignoranța în care se găsesse soții, că această căsătorie ar putea fi anulată.

Aceasta este buna credință despre care vorbește art. 183 și 184 c. civ. r. Ce împiedică deci o căsătorie celebrată în străinătate în fraudă legii așa cum o înțelege jurisprudența franceză, ca să fie considerată că a fost contractată de bună credință? Soții nu au putut ei să creadă că această căsătorie este valabilă? Dar numai din faptul că s'au dus să se căsătorească în străinătate cu formele locale (art. 170) rezultă credința lor că fac un act valabil, pentru că altfel nu se mai duceau, sau dacă s'au dus să se înșele unul pe altul, atunci eșim din cazul care îl discutăm noi, pentru a cădea în cazul ordinar al căsătoriilor de rea credință. Dece nu ar avea soții dreptul să ignoreze care va fi soarta căsătoriei lor, când noi specialiștii nu știm dacă tribunalele au dreptul să o anuleze și când o doctrină serioasă reprezentată prin oameni mari, membri ai Institutului Franței, crede hotărât că nimeni nu poate ataca această căsătorie. Noi credem că numai faptul că soții au fraudat legea franceză în sensul că au fugit de forma care se aplică în Franța, au fost de bună credință atunci când s'au căsătorit cu formele locale, căci buna lor credință trebuie apreciată față de legea locală unde îi trimite art. 170 C. Nap. Este vorba aici de două legi franceze care se confundă: a) legea franceză care se aplică în Franța căsătoriilor și pe care francezii o fraudează în înțelesul că fug de dispozițiunile ei care nu le convin; b) legea franceză a art. 170 C. Nap. care supune pe francez legii locului unde se celebrează căsătoria.

Pentru ca să se poată susține că o căsătorie anulată pentru fraudă nu poate fi de bună credință, ar trebui să se dovedească că soții știau că legea la care îi trimite art. 170 nu are nici o valoare, sau pentru ca argumentul gramatical scos din cuvântul „fraudă” să însemne ceva, ar trebui să se aplice legii străine locale sub imperiul căreia s'a celebrat căsătoria, pe când fraudă despre care este vorba se aplică legii franceze, de care soții au vrut să scape prin ducerea în străinătate.

Confuzia provine din cauza numelui teoriei fraude

și nimic mai mult. Oricum ar fi, teoria căsătoriilor putative este prea bine stabilită pentru ca să poată fi răsturnată de teoria fraudei, simplu expedient menit să vie în ajutorul părinților francezi, cari, în tăcerea C. Nap. ar pierde orice drept de control asupra căsătoriilor celebrate în străinătate. Redusă aici, cazul obișnuit și aproape unic unde o aplică judecătorii francezi, teoria poate să trăiască, lărgită și aplicată căsătoriilor putative, ea nu mai are nici un înțeles, căci vine în conflict cu prea multe alte principii.

Lipsurile lucrării d-lui Radu sunt multe și se explică mai cu seamă prin următoarele considerațiuni:

a) Faptul că pentru motive de ordin sentimental (în lipsă de altă expresiune), autorul s'a hotărât „a priori” să susțină o teză fără ca mai întâi să fi cercetat dacă aceasta se poate susține sau nu. Procedul nu este permis decât numai avocaților în interesul cauzei care o apără și jurnaliștilor, a căror incompetență fiind generală, pot susține cu aceeași autoritate orice teză.

b) Metoda greșită pe care a urmat-o pentru a-și desvolta teza, căci în loc să se mulțumească să interpreteze art. 170 C. Nap. și 152 c. civ. r. care este sediul materiei, d-sa lasă textele de o parte și se bagă în dreptul internațional privat teoretic pe care chiar dacă l'ar interpreta bine, nu ar putea să îi fie de nici un ajutor, căci chestiunea este rezolvită de un text și în contra acestuia teoriile nu pot face nimic.

Dacă d-l Radu nu ar fi procedat astfel, nu ar mai fi avut nevoie să mai discute nici fundamentul regulii locus..., nici să ne mai spue că sunt autori cari discută dacă aceste reguli se aplică sau nu actelor solemne, nici mai cu seamă să încerce să ne convingă că forma civilă a căsătoriilor românești, trebuie considerată ca o chestiune de capacitate.

Art. 152 C. civ. rom. când ne spune că o căsătorie celebrată după formele uzitate în țara unde s'a contractat, e valabilă în România, pune capăt tuturor acestor discuțiuni și nu i-ar mai fi rămas autorului decât numai puțința să susțină că această căsătorie va putea fi anulată ca fiind în contra unei legi românești de ordine publică internațională. Grație metodei adoptate, o chestiune clasică cum este aceea prevăzută de art. 152 C. civ. rom. a devenit aproape de neînțeles.

c) Natura talentului d-lui Radu care nu îl predis-pune pentru această parte a literaturii juridice, care se cheamă controversă, căci d-lui nu știe să renunțe la ideile cari nu îi sunt absolut necesare, le expune pe toate, așa că îngreuiază expunerea și face imposibil raționamentul. Nicăieri mai mult decât în materia noastră, nu sunt mai adevărate percepțiile lui

Boileau, atunci când ne spune că „qui ne sait ce borner, ne sut jamais écrire“.

Talentul d-lui Radu este încă în faza erudiției.

d) În fine, autorul nu serie încă românește și lucrarea își face impresia că a fost scrisă mai întâiu în nemțește și pe urmă tradusă. N'am să insist prea mult asupra acestui punct, de oarece o lucrare poate să fi fost bună în nemțește și tot bună să rămână chiar prost tradusă în românește, nu e mai puțin adevărat că, în aceste condițiuni, lectura devine anevoioasă și d-l Radu se pune încă odată într-o poziție de inferioritate. Așa, de exemplu, expresia „aci referitoare“ pe care o întrebuințează de 4—5 ori, este profund antipatică unui cititor român.

Concluzia este că m'am înșelat atunci când am crezut că nu se mai poate spune nimic despre căsătorie în dreptul internațional privat.

Alfred Juvara

DAUNE COMINATORII

Sunt ele un mijloc de constrângere sau atribuirea unor daune-interese destinate să repare un prejudiciu cauzat?

Sistemul atât de cunoscut în doctrina și jurisprudența franceză sub numele de „astreintes“, a fost de curând adus în discuțiune de către d-l Dimitrie Alexandresco, care printr-o observație făcută cu ocazia deciziei cu No. 34 din 15 Febr. 1919, a Curței de Casație S. III spune: „Condamnarea la daune nu poate să aibă caracterul unui mijloc de constrângere, care să silească pe debitor la executarea obligației sale, fiindcă legea nu prevede acest mod de constrângere și în acest sens se pronunță, în adevăr, o parte însemnată din doctrină“¹⁾.

Cum, în genere, „astreintele“ prezintă un destul de mare interes, nu numai teoretic, dar și practic, vom afirma, discutând chestiunea care formează obiectul preocupărilor noastre, că aplicând această teorie, jurisprudența a pornit dela ideea că fiecare obligațiune trebuie să aibă o sancțiune și că din acest punct de vedere, cu cât vom ocaziona unui creditor, o realizare mai repede și mai exactă, în natură pe cât posibil, a ceea ce i se datorește, cu atât realizarea dreptului va fi mai perfectă.

Convențiile fac legea părților, deci ele trebuiesc executate de bună voe și cu bună credință, așa cum s'au încheiat. Funcțiunea dreptului fiind de a se realiza, și ceea ce se chiamă a sancționa un drept, nefiind altceva decât asigurarea realizării acestui drept.

Ivindu-se nenumărate cazuri în care justiția se găsea în imposibilitate de a consacra realizarea dreptului, din cauza lipsei de mijloace pe care legea i le procura, ea și-a atribuit un rol mai activ și acomodabil nevoilor vieții, uzând astfel de mijloace indirecte pentru a face să triumfe un drept recunoscut, sau o injoncțiune de către ea luată.

Și atunci întrebarea firească care se impune este aceea prin care tindem la lămurirea acestui sistem, în sensul de a ști cum se poate explica: ca un mijloc de constrângere sau ca repararea unui prejudiciu cauzat?

Din mai multe puncte de vedere interesează această lămurire. Mai întâi, utilitatea distincțiunii este evidentă, atunci când este vorba de apelarea sentinței care ordonă astreintele.

În această ipoteză „atâta pentru fiecare zi de întârziere“, are un punct de plecare, care depinde de modul cum daunele cominatorii sunt privite: sau ca mijloc de constrângere sau ca o alocațiune serioasă de daune-interese.

Apelul introdus, „atâta pentru fiecare zi de întârziere“ încetează de a curge, în cazul în care daunele cominatorii sunt considerate ca un mijloc de constrângere, fapt care va dura până în ziua hotărârii, care singură, în cazul în care confirmă această clauză particulară a sentinței, va decide dacă „atâta pentru fiecare zi de întârziere“ va curge cu începerea hotărârii confirmative.

Soluțiune contrarie în cealaltă ipoteză.

În acest caz, judecata fiind considerată ca efectul unei alocațiuni serioase de daune-interese, destinate să repare un prejudiciu cauzat, daunele cominatorii își vor produce efectul începând cu primul grad de jurisdicțiune și deși apelul va fi fost introdus; căci altfel am priva pe creditor de o parte din daunele interese, echivalent al prejudiciului cauzat.

Chestiunea astfel pusă, este dintre cele mai simple.

Când judecata care condamnă pe debitor să plătească o oareșcare sumă pentru fiecare zi de întârziere este apelată și apelul respins, daunele-interese sunt datorite cu începere dela hotărârea confirmativă, sau din ziua fixată de judecată.

Cu începere din ziua fixată de judecată, spune o hotărâre a curței din Lyon din 9 Aprilie 1859, în potrivă căreia Curtea de casație franceză invoacă ca argument autoritatea lucrului judecat. Și în acest sens, casația franceză printr-o decizie din 31 Dec. 1859 se exprimă astfel: „Attendu que, sous prétexte d'interpréter son arrêt qui ne laissait cependant place a aucun doute, la cour de Lyon, méconnaissant l'autorité de la chose jugée, a décidé que l'indemnité allouée aux consorts par chaque jour de retard, ne devait courir qu'à partir du jour dela signification de l'arrêt con-

1) Tribuna Juridică, No. 39—41 din 14 Dec. 1919. Partea II-a.

fîrmatif. (D. 82.1.134. De asemeni, Cas. fr. 24 Ian. 1865. S. 65.1.84; D. 65.1.266; S. 70.1.159; D. 70.1.88; S. 82.1.52.).

În afară de aceste deosebiri — daune cominatorii, mijloc de constrângere și daune cominatorii echivalent al prejudiciului cauzat, — dacă le privim ca un mijloc de constrângere, dacă le atribuim deci un caracter pur cominatoriu, le vom găsi și marele avantaj al modificării lor de către judecător, cum faptul s'a și întâmplat în toate cazurile în care „atâta pentru fiecare zi de întârziere” a fost inoperant, infim de mic, în raport cu averea debitorului. (Afacerea prințesei de Bauffremont).

Debitorul care își execută obligația, a căreia ne-executare îi atrăsese daunele cominatorii, nu mai este supus, pe viitor, unei asemenea constrângeri, care încetează, „atât pentru fiecare zi de întârziere” ne mai avându-și rostul.

Nu putem susține același lucru pentru cealaltă ipoteză. Ideea unor daune-interese, presupune un prejudiciu și judecătorul trebuie să fie în seamă această pagubă, în măsura în care ea s'a produs.

Odată pronunțată judecata, judecătorul nu mai poate însă reveni asupra acestei chestiuni, care are autoritatea lucrului judecat și aceasta cu toate că în jurisprudență sunt cazuri în care s'au admis diferite excepțiuni, cum de pildă ar fi aceia a remiterii pieselor ordonate de către judecător.

Partea vizată fiind condamnată și neremițându-le în termenul fixat de către judecător, poate totuși să le remită, chiar după ce a fost condamnată la daune-interese.

În acest caz, partea în favoarea căreia condamnățiunea a fost pronunțată nu poate refuza debitorului remiterea pieselor, și din această cauză daunele-interese cad.

Această jurisprudență a Curței de casație franceză este astfel explicată de către d-l Meynial: „Que le caractère comminatoire est attaché au délai imparti pour exécuter en nature, et a pour effet de permettre cette exécution en nature même après l'expiration des délais, de sorte qu'il y a là une faveur accordée au débiteur, non pas en vue de le forcer à exécuter en nature lorsqu'il y répugne, mais pour lui permettre, quand le créancier préférerait obtenir des dommages-intérêts”.

În legem ceace voeste să spună d-l Meynial, numai că noi ne așteptăm la o explicațiune asupra autorității lucrului judecat. Această explicațiune ne este de altfel dată de către o decizie a Curței de casație fr. care pentru prima oară a abordat chestiunea în 1841.

1) Meynial, «Revue pratique du droit français. La sanction civile des obligations de faire ou de ne pas faire. 1839. t. 50.

Era vorba de un inventar din care patru piese fuseseră cerute de către Sieur V. ca constatatoare de creanțe la care avea dreptul. Sieur C. nevoind să răspundă acestei cereri, tribunalul Senei în fața căruia Sieur V. reclamase, printr'o sentință din 30 Aug. 1810, îl condamnă să remită piesele cerute în opt zile dela notificare. Nu se conformă. Atunci fu condamnat să-i plătească 15 fr. sub formă de daune-interese, în schimbul pieselor și titlurilor neprezentate. Făcându-se apel, sentința este confirmată prin hotărîrea Curței de apel din Paris, 2 Iunie 1812.

Mai târziu, Sieur C. voind să se execute și să dea piesele cerute, V. et consorts refuzară, pe motivul că datele fixate prin judecata din 1810 și 1811, expiraseră.

În 1839 abia interveni o hotărîre care declară nule urmăriile în vederea executării daunelor-interese.

La 16 Maiu, în urma apelului lui Sieur V., Curtea regală din Paris confirmă sentința tribunalului.

Cu ocazia recursului lui Sieur V. printr'o decizie publicată în Sirey (42.1.70) Curtea de casație fr. se exprimă astfel:

„La cour: Considérant qu'il faut distinguer en droit, entre ordinatoria et decisoria iudicis (judicia d'après d'autres textes); considérant que le jugement de 1810 avait mis à la charge de défendeurs eventuels la représentation dans un délai déterminé des pièces inventoriées sous le No. 12; considérant que la principale disposition de celui de 1811, confirmé par arrêt, ordonnait que le jugement de 1810 continuerait d'être exécuté suivant sa forme et teneur et prononçait des dommages intérêts pour tenir lieu de la remisé des titres, comme voie de contrainte; que, sur les offres réelles de la représentation et remise des pièces réclamées, la cour a été saisie de la question de validité; que dans cet état de choses, s'ils remettaient intégralement les pièces, ils pouvaient être déchargés des condamnations prononcées par voie de contrainte, et que la cour, en exigeant la remise intégrale et en déclarant qu'elle avait lieu, a pu déclarer les offres satisfactoires sans violer l'autorité dela chose jugée.

„Au fond: Considérant, en fait, que la cour royale a déclaré que les demandeurs n'avaient pas établi que les pièces objet des offres réelles n'étaient pas celles réclamées; que les pièces étaient intégrales, et que le retard apporté à leur remise ne leur avait causé aucun préjudice; qu'ainsi le moyen n'est pas fondé”.

Interesul pe care-l prezintă această decizie a curței de casație fr. este triplu și numai pe această decizie bazându-se, cei atrași de însemnătatea sistemului astreintelor au putut construi o întregă teorie care a schimbat cu desăvârșire explicațiunile anterioare.

Prin ea nu numai se arată cum trebuiesc respinse doctrinele contrarii jurisprudenței referitoare la autoritatea lucrului judecat, dar, prin distincția pe care o face între „judicia ordinatoria” și „judicia decisoria”, o nouă teorie ese la iveală.

Care sunt ideile care rees din această decizie?

Mai întâi, principiul că condamnățiunea nu a fost pronunțată de cât ca mijloc de constrângere și apoi acela din care reese că nu a fost nici un prejudiciu cauzat prin întârzierea executării și că atunci când este vorba de autoritatea lucrului judecat, trebuie să distingem între judicia ordinatoria și judicia decisoria.

Daunele cominatorii ne apar de astă dată sub forma unui mijloc de constrângere și cum o asemenea condamnățiune, nu va putea fi în general decât cominatorie, ea va putea fi suprimată sau redusă în momentul statuării în mod definitiv asupra fondului.

Alminteri s’ar întâmpla, în cazul în care daunele cominatorii ar fi privite ca o alocație a daunelor-interese, corespunzătoare unui prejudiciu real și fixat printr’un calcul particular. Judecătorul, nu va putea nici să mărească, nici să micșoreze condamnățiunea¹⁾. Autoritatea lucrului judecat se opune. Altfel se întâmplă dacă daunele cominatorii au caracterul unei constrângeri.

În acest sens s’a judecat, că dacă abonatul unei societăți de luminat cu electricitate a fost condamnat, sub amenințarea unor daune cominatorii, la executarea contractului, societatea nu va putea adăuga suma acestor daune cominatorii la prețul minim al consumațiunii anuale impuse de către poliție abonatului său și sumele luate ca daune cominatorii, la sfârșitul contractului se vor deduce din totalul acestui minim. (Paris, 8 Iunie 1899, D. P. 99.2.477).

Deci, retragerea condamnățiunilor pronunțate cu titlu de daune cominatorii, nu vor fi admisibile, dacă rezultă din termenii condamnățiunii, de altminteri având autoritatea lucrului judecat că au fost definitive și absolute, iar nu numai cominatorii²⁾.

1) Dar pentru viitor judecătorul poate acorda daune-interese? Este condamnățiunea în futurum. Doctrina recunoaște judecătorului dreptul de a condamna dinainte la daune-interese, dar numai în cazul în care are elementele necesare pentru a statua daunele-interese astfel atribuite dinainte pot consta într-o oarecare sumă de plătit pentru fiecare zi de întârziere, pentru cazul în care obligațiunea nu ar fi îndeplinită în intervalul fixat de judecător. (S. G. obligation, 801; I. G. S., cod. v^o. 253, D. P. 85.2.31, note 5; civ. 2. 26 Iulie 1754, D. P. 54.1.298; Donai, 28 Mai 1873, D. P. 75.2.31; Reg. 14 Iulie 1874, D. P. 75.1.460. În același sens. Demolombe, t. XXIV, No. 996; Aubry et Rau, 5 edit., t. IV, § 308; Laurent, t. XVI, No. 300; Baudry-Lecantinnerie et Barde, t. 1.477).

2) Civ. 2.24 Ian. 1865. D. P. 65.1.226; Req. 14 Iulie 1874, D. P. 74.1.410; Req. 9 Ian. 1889. D. P. 91.1.128.

Prin urmare, când un tribunal pronunță o condamnare la daune-interese în vederea unei întârzieri pe care partea ar putea-o aduce executării unei judecăți, această condamnățiune poate să fie fermă și definitivă, sau numai cominatorie și supusă revizuirii; iar când va fi vorba de a cerceta ulterior pe care din cele două caractere condamnățiunea îl va prezenta, judecătorii fondului vor statua cu o deplină putere de apreciere (Req. 7 Noemb. 1888, cu raportul d-lui Feraud-Giraud. D. P. 89.1.259).

Rezultă, deci, că jurisprudența consideră condamnățiunea la daune-interese, fixate la atâtea pe fiecare zi de întârziere, în cazul unei obligațiuni de a face ca cominatorie, atunci când reese din termenii judecăței că această condamnățiune nu are un caracter absolut și definitiv³⁾.

(Sfârșitul într’un număr viitor).

GRIGORE GR. PURICESCU

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I-a

Audiența dela 23 Decembrie 1918

Președintele d-lui G. V. Buzdugan, președinte

Simion Nicolau cu Th. Bălceanu

ACȚIUNE POSESORIE. — DEPOSEDARE. — TERTIU DEPOSEDAT. — CONTESTATIE. — ART. 31 ȘI 32 LEGEA JUDECĂTORILOR DE OCOALE. — ART. 399 PR. CIVILĂ.

Tertiul deposedat prin justiție pe baza unui titlu intervenit între alte persoane și care nu îi poate fi opozabil, are deschisă după facultatea sa pe lângă calea contestației în contra acestei deposedări, și calea ordinară a acțiunii posesorii, dacă bineînțeles întrunește condițiunile cerute de lege pentru exercitarea unei asemenea acțiuni.

No. 341. — Casată în urma recursului făcut de Simion Nicolau, sentința Trib. Botoșani No. 546/913, dată în proces cu Th. Bălceanu.

7) Chose jugée, No. 384 și urmât. Vo. obligt. No. 806; I. G. S. Vo chose jugée, No. 231 și urmât. Vo obligt., No. 255; Nouveau cod. civil annoté, artic. 1149, No. 71 și urmât.; și Req. 18 Noemb. 1907, D. P. 1908, 1.23; C. d’Indochina, 29 Aprilie 1910, D. P. 1912, 2.71. Aparține judecătorului fondului de a aprecia dacă condamnățiunea prezintă sau nu, un caracter absolut și definitiv. (V. Dalloz, Nouveau Cod. civil annoté; la art. No. 75; Req. 7 Noemb. 1888, D. P. 89.1.259; 18 Noemb. 1907, precitat, de asemenea, și Curtea din Bourges, 2 Aprilie 1912, „Gazette du Palais, 4 Mai 1912 și D. 13.5.38 nota 1 și 2.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier D. Florescu.
S'a ascultat d-l avocat P. Poni în dezvoltarea motivului de recurs, în lipsa intimatului.

Curtea deliberând,

Asupra motivului de recurs :

«Exces de putere și greșită interpretare și aplicare a art 399 procedura civilă.

«Tribunalul, deși constată că am fost depozitat, îmi refuză dreptul de a mă judeca în acțiune posesorie, pe motivul că depozitarea s'a făcut prin justiție, iar eu n'as mai avea la îndemână decât calea contestației la executare, sau a acțiunii în revendicare.

«Legea nu face distincție între depozitare sau turburare pe cale de fapt făcută cu sau fără concursul justiției. Depozitarea făcută prin justiție e tot o cale de fapt și calea acțiunii posesorii, cerută de art. 31 din legea judecătorilor de ocoale, ca și acțiunea în revendicare, calea ordinară pusă de lege la îndemână oricui, fără distincție, care pretinde că pe nedrept a fost alungat din posesia unui imobil».

Având în vedere sentința supusă recursului din care se constată că :

În anul 1912 luna August, intimatul Teodor Bălceanu cumpără o întindere de pământ de 1 ha, 80 arii dela Gh. Sposal zis Spirt, cu două acte de vânzare autentice pe care le investește cu formula executorie și la 5 Februarie 1915, se pune în posesia pământului prin procesul-verbal dresat de magistratul stagiar respectiv. În luna Decembrie 1912 recurentul Simion Nicolau cumpără același pământ dela Costache Sposal zis Spirt cu act autenticat, și la 14 Martie 1913 se pune și el în posesia acestui pământ. În primăvara anului 1913, primul cumpărător Bălceanu se duce la pământul cumpărat și-l ară ; atunci recurentul îl cheamă în judecată pentru turburare de posesie, acțiune ce i-a fost admisă de judecătorul de ocol ; intimatul face apel, care i se respinge în lipsă, după care făcând opoziție tribunalul Botoșani o admite, reformând cartea de judecată pe motiv că acțiunea posesorie este acordată numai aceluia ce este depozitat sau turburat prin căi de fapt, fără știrea și concursul justiției și că, în cazul de față, magistratul stagiar executând un act autentic, nu poate fi loc la o acțiune posesorie ci la contestație, conform art. 399 și urm. proc. civ. sau la o acțiune în revendicare ;

Având în vedere că înaintea tribunalului s'a pus în discuție chestia de drept care face obiectul motivului de recurs, dedus astăzi în judecata acestei Curți, dacă contra unei puneri în posesie judecătorească există sau nu acțiune posesorie, sau numai calea contestației la executare ;

Considerând că, căile ordinare pe care legea le pune la îndemâna celor ce se pretind pe nedrept alungați din posesia unui imobil, sunt acțiunea posesorie și acțiunea în revendicare, exercitată una sau alta în termenele și condițiunile cerute de lege ;

Considerând că, nu i se poate ridica unui terțu dreptul de a recurge la calea ordinară a acțiunii posesorii, atunci când acel terțu a fost depozitat prin executarea unui titlu definitiv obținut între alte persoane, deoarece nici un text de lege nu prevede o asemenea decădere și nici nu poate fi dedusă pe baza vreunui principiu de drept ;

Că, dacă art. 399 pr. civ. prevede că orice executare silită se poate contesta de cei interesați sau vătămați prin executare, de aci nu se poate deduce, cum face în speță tribunalul, că singura cale este aceea a contestației, deoarece legea acordând părții vătămate prin executare o cale mai mult, aceea a contestației, pe care o lasă la facultatea sa, nu însemnează că prin aceasta chiar i-a ridicat dreptul de a uza de calea ordinară a acțiunii posesorii.

Că, chiar pe calea constituției terțul ce se pretinde alungat pe nedrept din posesie prin executare, va trebui să dovedească că a posedat în condițiunile legii în momentul executării, pentru a avea dreptul și interesul să conteste executarea, astfel că chiar pe acea cale tot despre posesiune va fi vorba ;

Că, depozitarea făcută prin justiție pe baza unui titlu intervenit între alte persoane și neopozabil dec celui depozitat, rămâne tot o cale de fapt, exercitată tot de partea în drept, însă cu concursul justiției și în contra căilor de fapt prin care cineva este turburat sau depozitat, legea recunoaște părții acțiunea posesorie în anumite condițiuni ;

Considerând că, în speță, tribunalul respingând acțiunea posesorie ca inadmisibilă fără să examineze dacă sunt îndeplinite condițiunile cerute de lege pentru exercițiul ei, numai pe motiv că partea n'ar avea deschisă calea acțiunii posesorii, a comis exces de putere și a interpretat și aplicat greșit art 31 din legea judecătorilor de ocoale combinat cu art. 1846 și 1847 c. civ. referitoare la acțiunea posesorie ;

Că, prin urmare, motivul de casare este fundat și cătă a fi admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIA III

Audiența dela 1 Mai 1919

Președinția d-lui I. Dimancea, consilier.

Ministerul de Industrie și Comerț cu Dumitru Ionescu

APEL PENAL.— MĂSURI ȘI GREUTĂȚI.— INFRAȚIUNE.— SENTINȚA ACHITĂTOARE.— DACĂ POATE FI ATAȚATĂ CU APEL DE MINISTERUL INDUSTRIEL.— MINISTER PUBLIC.— ART. 35 DIN LEGEA MĂSURILOR ȘI GREUTĂȚILOR ȘI ART. 295 DIN REGULAMENT.

Legea specială de verificarea măsurilor și greutăților neatribuind Ministerului de industrie în mod expres nici calitatea de parte civilă nici atribuțiuni speciale de a urmări infracțiunile la această lege, singur Ministerul Public este în drept a ataca cu apel sentința achitătoare a primei instanțe, astfel că este inadmisibil apelul ce s'ar face contra unei asemenea sentințe, de către Ministerul Industriei, acest minister având numai simpla calitate de parte alăturată spre a da explicațiuni și a pleda la judecătoriile de ocoale, unde nu există procuror pentru a pune concluziuni.

No. 65.— Respins ca nefundat apelul făcut de Ministerul Industriei și Comerțului în proces cu Dumitru Ionescu.

S'a ascultat d-l avocat Moruzzi, din partea inculpatului, în incidentul de respingerea apelului ca inadmisibil și d-l avocat C. Colentineanu din partea Ministerului, în combaterea incidentului.

D-l Procuror C. Protopopescu, care a cerut admiterea apelului.

Curtea deliberând,

Asupra incidentului de inadmisibilitate a apelului;

Având în vedere susținerile părților și concluziile d-lui procuror;

Având în vedere că din actele din dosar, se constată că inculpatul Dumitru Ionescu a fost dat judecății pe baza procesului-verbal dresat de Verificatorul Anton Gheorghiu dela biroul de verificarea măsurilor și greutăților din Pitești, pentru că ține și se servește în prăvălia sa de sticle și de o balanță care nu sunt verificate și care sunt mai mici decât cele legale, fapt pentru care a fost achitat de trib. Argeș, secția I, prin sentința corecțională No. 460/918 și în contra acestei sentințe s'a făcut apel de către șeful biroului de măsurii și greutăți prin adresa No. 459 din 21 Octombrie 1918 și care a fost respins ca nesusținut prin deciziunea penală a acestei secțiuni, No. 27/919, atacată prin opoziția dedusă astăzi în judecata Curții;

Având în vedere că inculpatul, prin incidentul ridicat a cerut respingerea apelului și deci și a opoziției ca inadmisibile, pentru motivul că nici Ministerul de Comerț, nici verificatorii de măsurii nu

sunt în drept a face apel în procesele penale ce se angajează pentru pedepsirea infractorilor la legea de verificarea măsurilor și greutăților;

Având în vedere că astfel fiind, este chestiunea de a se ști dacă în procesele penale relative la verificarea măsurilor și greutăților, Ministerul Industriei și Comerțului sau reprezentanții săi—avocații Statului și verificatorii de măsurii—au drept de a ataca cu apel sentințele primei instanțe;

Având în vedere că conform principiilor dreptului comun, expuse în codul de procedură penală, Ministerul Public are singur exercitiul acțiunii publice în fața instanțelor corecționale, el singur este organul și reprezentantul legal pentru a pune concluziuni în numele societății și tot el are dreptul de a ataca cu apel când va crede, sentințele primei instanțe, atât ale acelor instanțe în care a figurat cât și acelea în care nu a figurat, cum este și aceia a judecătoriilor de ocol;

Că, la aceste principii necontestate și de necontestată aplicațiune, legiuitorul ori de câte ori a voit să facă o derogățiune, a spus-o formal, cum a făcut-o pentru delictul silvice, pentru care prin art 193 al. 3, Ministerul a e dreptul de a face apel pentru oricare delict date în competența judecătorului de ocol și pentru care în mod excepțional apelul părții civile are ca efect ipso facto și punerea în mișcare a acțiunii publice, adică se consideră apelul ca făcut și în ce privește acțiunea publică;

Având în vedere că acestea fiind principiile dreptului comun, e necontestat că conform acestor principii, apelul făcut de șeful biroului de măsurii și greutăți, urmează a fi respins ca inadmisibil, — urmează însă a vedea dacă prin legea specială a verificării măsurilor și greutăților, legiuitorul a mai creat o excepțiune la principiile sus expuse, atribuind Ministerului de Industrie și reprezentanților săi vreun rol de parte în procesele penale, bazat pe această lege, fie acela de a fi purtătorul acțiunii publice și a îndeplini atribuțiunile Ministerului Public, fie acela de parte civilă cu drepturile ce decurg din această calitate;

Având în vedere că întreaga lege a măsurilor și greutăților relativ la această chestiune, nu este decât art. 35, partea finală, prin care, după ce se spune că amenziile ce vor rezulta din aceste contravențiuni, se vor pronunța în favoarea Statului și că se vor înscrie în bugetul Ministerului de Industrie și Comerț, se pune îndatorire avocaților statului de a susține înaintea instanțelor judecătorești procesele verbale relative la măsurii și greutăți și că, în lipsa acestora, verificatorii de măsurii vor avea dreptul a sta în instanță ca apărători; iar regulamentul legii prin art. 295 pune îndatorire instanțelor judecătore-

rești ca, în toate procesele privitoare la măsuri și greutăți, să citeze „ca informatori” pe verificatori și cari, în lipsa avocaților, vor sta în instanță ca apărători;

Având în vedere că din aceste texte nu rezultă că legiuitorul ar fi voit a atribui Ministerului de Industrie dreptul de a se constitui parte civilă, căci legea spune că amenzile se pronunță în folosul Statului și numai ca o regulă de contabilitate bugetară spune că se vor înscrie ca venituri în bugetul Ministerului de Industrie;

Că, mai mult, regulamentul legii precizând intenția legiuitorului, spune că verificatorii de măsuri vor fi citați în toate procesele ca „informatori” și nu în altă calitate; or, unui informator nu i se recunoaște dreptul de a face apel;

Având în vedere că, deasemenea, din sus menționatele dispozițiuni de lege, nu rezultă intenția legiuitorului de a atribui Ministerului de Industrie nici atribuțiunile speciale ale Ministerului Public de a urmări aceste infracțiuni înaintea instanțelor de judecată, așa după cum în Franța s'a acordat acest drept mai multor administrațiuni, între care administrația contribuțiilor, administrația vămilor, administrația apei și podurilor, etc. căci aceasta ar fi constituit o excepțiune la principiile generale că Ministerul Public este singur în drept a pune în mișcare acțiunea publică, a dat dreptul și părților interesate în materie corecțională de a adresa plângerile lor direct instanțelor de judecată, când e vorba de a mai pune în mișcare acțiunea publică, prin apel dela o instanță la alta; nu există alte excepțiuni la dreptul Ministerului Public, decât aceia din art. 103 din legea judecătoreștii de pacc, în care se spune formal că apelul părții civile pune în mișcare și acțiunea publică și aceia în materie silvică, după cum s'a specificat mai sus. Mai mult, dacă legiuitorul ar fi înțeles prin sus menționatele texte să investească pe Minister cu drepturi de parte civilă sau Minister Public, sau cu ambele împreună, după modelul administrațiunilor franceze sus enumerate, ar fi spus-o, însă aceasta nu o putea face, căci doctrina recunoaște că dreptul de a se constitui parte civilă pentru amenzi s'a recunoscut numai acelor administrațiuni pentru care amenzile ce le sunt alocate, au caracterul unor compensațiuni sau despăgubiri, ceea ce nu este cazul cu Ministerul Industriei, căci pentru amenzile numai cu caracter de pedeapsă, nu se poate concepe constituire de parte civilă din partea Statului prin vreunul din organele sale, căruia prin buget i s'ar atribui produsul acelor amenzi;

Că, deasemenea, dacă ar fi înțeles să investească pe Minister cu atribuțiuni numai de Minister Public, cum în lege sunt și contravențiuni delictuale de

competința tribunalului, ar fi trebuit să spună dacă Ministerul Public e desființat pentru asemenea infracțiuni, dacă mai pune concluziuni sau nu, sau dacă cele două acțiuni, aceia a Ministerului de Industrie și aceia a procurorului merg paralel, ipoteze în care nu poate fi exclus spectacolul unor contraziceri în concluziuni;

Considerând că astfel fiind, legea specială de verificarea măsurilor și greutăților neatribuind Ministerului de Industrie în mod expres nici calitatea de parte civilă nici atribuțiuni speciale de a urmări infracțiunile la această lege ca Minister Public și poale de interpretare neputându-se deduce aceste calități sau drepturi excepționale și derogatorii dela dreptul comun, iar în dispozițiunile art. 35 din lege și 295 din regulament care pun în obligațiunea avocaților Statului procesele și verificatorilor de a figura ca informatori și chiar ca apărători, nu se poate vedea decât dorința legiuitorului ca personalul Ministerului de Industrie să contribuie cu luminile sale la soluționarea acestor procese, figurând cu caracterul unei părți alăturate, care nu poate avea dreptul de apel, dând numai explicațiuni și pledând mai ales la junecătorul de ocol, unde nefiind Minister Public, s'a crezut că amestecul acestor funcționari ar putea în mod indirect mări fondurile Ministerului.

Că astfel fiind, apelul e inadmisibil.

Semnați: I. Dimancea, P. Hagiolopol, I. Ionescu-Dolj.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI CHIȘINĂU

SECȚIA I-a

Audiența dela 8 Decembrie 1919

Preșidenția d-lui Const. C. Siminescu, judecător.

Ministerul public cu Gherș Aronis

DECRETE-LEGI. — CONSTITUTIONALITATEA LOR. — ATRIBUTUL SUVERANULUI. — STAREA DE NECESITATE.
BASARABIA. — UNIREA NECONDITIONATĂ CU TARA MUMĂ. — ÎNTINDEREA SUVERANITĂȚII REGATULUI ROMÂN.

1° În timp de războiu, când puterea legiuitoare nu mai poate fi exercitată colectiv de către Rege și Represintațiunea națională, starea de necesitate impunând legiferarea numai prin decrete-legi, care sunt de atributul exclusiv al suveranului, sub rezerva aprobării ulterioare a corpurilor legiuitoare, aceste decrete-legi sunt constituționale și urmează a li se face deplina lor aplicațiune.

2° În urma hotărârii dela 27 Noembrie 1918 a Sfatului Țării prin care s'a renunțat la condițiile de unire din actul dela 27 Martie a-

celas an, și s'a declarat unirea necondiționată a Basarabiei cu țara mamă, întreaga suveranitate a Statului român s'a întins în toate direcțiunile și asupra Basarabiei, care ne mai fiind o provincie izolată cu caracter de autonomie separatistă, ci o parte integrantă din regatul român, toate dispozițiunile noui luate pe bază de legi sau decrete-legi emane de la autoritățile constituite, după data de 27 Noembrie 1918, se aplică nediscutabil și în Basarabia.

Tribunalul,

Având în vedere rechizitoriul ministerului public cu No. 5228 din 22 Septembrie 1919, prin care se deschide acțiune publică contra lui: Gherș Aronis domiciliat în Chișinău, str. Chiliașcaia No. 49, pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 4 și 16 din decretul-lege No. 228, publicat în Monit. Oficial No. 238 din 19 Ianuarie 1919.

Văzând cererea făcută, în primul rând, de reprezentantul directoratului de industrie și comerț, de a se dispune chemarea în instanță și a directoratului de agricultură, întrucât fiind vorba de protejirea animalelor, depinde de serviciul veterinar și zootehnic, secția zootehnică.

Considerând însă că, întrucât decretul No. 228 este emanat după raportul ministrului secretar de stat la departamentul industriei și comerțului, care a fost autorizat prin jurnalul consiliului de miniștri să-l prezinte M. S. Regelui, și întrucât în cuprinsul său, nu există un articol special, prin care să se arate cine trebuie să figureze ca parte civilă, însemnează că, numai ministerul de industrie reprezentat în Basarabia prin directoratul de industrie poate fi chemat în instanță, iar nici de cum și directoratul de agricultură, astfel că cererea fiind neîntemeiată urmează a fi respinsă.

Că, odată determinat acest fapt, inculpatul recunoscând că a vândut carne de vită în zilele oprite a invocat în apărarea sa următoarele motive :

1. Decretul-lege No. 228 este neconstituțional, întrucât este opera numai a puterii executive; ori art. 32 din constituție arată că, puterea legislativă se exercită colectiv de rege și reprezentatiunea națională; senatul și adunarea deputaților.

2. Decretul-lege nu este aplicabil în Basarabia, întrucât prin nici un articol nu se arată că, extinderea lui s'a întins și asupra Basarabiei.

3. În orice caz, dispozițiunile din acest decret, au fost modificate printr'un ordin al d-lui ministru delegat al Basarabiei, care a dispus vânzarea cărnei în fiecare zi, astfel că, conformându-se noilor ordine a

autorităților administrative, intențiune delictuoasă nu poate exista.

Asupra primului motiv : neconstituționalitatea decretului-lege :

Considerând că, este adevărat că puterea legiuitoare se exercită colectiv de către rege și reprezentatiunea națională, conform art. 32 din constituție.

Că, aceasta presupune legiferarea în stare de pace, stare normală a țării, când adică această reprezentatiune există și poate să-și îndeplinească atribuțiunile sale.

Starea de necesitate, impusă de starea de războiu, care la un moment dat poate crea situațiunea că, puterea legiuitoare să nu mai poată fi exercitată colectiv de către rege și reprezentatiunea națională, a impus legiferarea numai prin decrete-legi, care rămân însă de atributul exclusiv al suveranului, sub rezerva aprobării ulterioare a reprezentatiunii naționale.

Că, de aceea, în aceste limite, trebuie să admitem conform cu principiile dreptului public, cum s'a admis și în alte state cu regim constituțional, ceea ce se numește dreptul de necesitate, care consistă în aceea că puterea executivă, încredințată regelui, are dreptul să vegheze și în lipsa reprezentatiunii naționale, să ia, prin decrete-legi, toate măsurile necesare pentru salvarea și ocrotirea intereselor Statului, în cazul când crede că prin întârziere, aceste interese ar putea să fie compromise (Cas. I Dec. No. 1 din 15 Februarie 1919, Dreptul No. 4 din 30 Noembrie 1919).

Considerând că, acestea fiind principiile de drept public impuse pentru timpurile excepționale, urmează să se facă aplicațiunea lor la decretul de mai sus, a cărui valabilitate rămâne desăvârșită, astfel că primul motiv este nefundat.

Asupra motivului al II-lea, neaplicabilitatea decretului și în cuprinsul Basarabiei.

Văzând rezoluțiunea Sfatului Țării din 27 Noembrie 1918, după care în urma unirii cu România-mamă a Bucovinei, Ardealului, Banatului, și ținuturilor ungurești locuite de români, în hotarele Dunărei și Tisei, Sfatul Țării declară că și Basarabia renunță la condițiunile de unire stipulate în actul dela 27 Martie acelaș an, anulează celelalte condițiuni din actul unirii dela 27 Martie și declară unirea necondiționată a Basarabiei cu România mare.

Că, în urma acestei hotărâri patriotice luată, dispozițiune nu mai poate fi că, întreaga suveranitate națională a Statului român, s'a întins în toate direcțiunile și asupra Basarabiei, care făcând un tot indivizibil și nedespărțit cu țara mamă, consecința acestei suveranități fiind, între altele, puterea Statului de a stabili norme de drept obligatorii pentru toți

membrii statului, ceea ce este puterea legiuitoare, manifestarea regulată și normală a suveranității;

Că, Basarabia revenind fără nici o condițiune la patria de care a fost deslipită un timp dureros, ne mai fiind o provincie izolată cu caracter de autonomie separatistă, ci o parte integrantă din regatul român, toate dispozițiunile noi, luate pe bază de legi sau decrete-legi, emane de la autoritățile constituite, după data de 27 Noembrie 1918, se aplică nediscutabil și în Basarabia.

Că, numai atunci aplicarea lor nu s'ar putea face, când texte exprese ar prevedea excepțiuni, ceea ce în speță neexistând, urmează că decretul No. 228 este aplicabil fără nici o restricțiune în tot cuprinsul Basarabiei.

Că, este în totul nejuridică deducțiunea inculpatului în sprijinirea tezei sale, din împrejurarea că acest decret-lege s'ar aplica în mod nelegal în Basarabia, întrucât introducerea lui s'ar fi făcut numai pe baza înțelegerii dintre d-l ministru Dr. Ciugureanu, delegat al guvernului în Basarabia și d-l Al. Constantinescu, ministrul industriei și comerțului, după cum s'ar fi făcut cunoscut prin ordinul No. 10491 din 15 Martie 1919 al direcțiunii aprovizionării din București, de oarece chiar așa fiind, se socotește inadmisibil și ca un act imposibil, lipsit de deferență către capul statului, prin atingerea prerogativelor sale constituționale, când dispozițiunile luate de rege pe baza de decrete-legi, ar ajunge să fie obiectul unei tranzacțiuni între miniștrii săi, pe care-i numește și revocă conform art. 93 din constituțiune.

Decretul-lege, odată sancționat de rege și publicat în Monitorul Oficial, are deplina sa putere obligatorie pentru toți cetățenii Statului, nimeni nu poate opri sau aduce excepțiuni în completa lui aplicare, în afară de un nou decret, emanat de la singurul organ legal, M. S. Regele.

Că, de altfel, este cu totul nelogic ca aceste decrete-legi, să nu aibă aplicarea lor generală, când jurnalele consiliului de miniștri prin care sunt supuse semnăturii M. S. Regelui, sunt semnate chiar și de ministrul reprezentant al Basarabiei, care prin acest fapt, aderă la aplicarea lor și în Basarabia; astfel că și al doilea motiv de apărare este în totul nefondat.

Văzând și al treilea motiv, lipsa de intențiune delictuoasă, întru cât autoritățile administrative locale din Basarabia, au dispus alte măsuri în privința tăerii și consumului de carne în orașul Chișinău.

Văzând rezoluțiunea d-lui ministru delegat dr. Ciugureanu, dela 13 August 1919, care aprobând raportul directoratului și serviciul veterinar și zootehnic, prin ordinele sale dela 18, 19, 21, 25 și 27 August cu No. 5578, 5794, 6018 și 6161, date la toți prefecții, me-

dicii veterinari, președinții comisiunilor interimare și altor autorități, a dispus că tăerea vitelor să se facă numai Sâmbăta și Miercurea, iar vânzarea să se facă numai Dumineca și Joia, că ulterior ministrul delegat al guvernului în Basarabia, prin ordinul No. 3914 din 9 Septembrie 1919, privitor la aplicarea decretului-lege, pentru tăerea vitelor în Basarabia și consumul cărnei, a dispus a se face în următoarele condițiuni:....

Că, realitatea fiind aceasta, cu toate că nimeni altul decât Suveranul nu poate avea puterea supremă de a edicta decrete-legi, a le modifica sau desființa prin alte contra-decrete și orice altă autoritate, care ar decreta dispozițiuni cu caracter sancționator, modificând actele suveranului, ca factor legislativ, ar reprezenta o uzurpare a prerogativelor regale și s'ar atinge principiul constituțional al suveranității puterilor în stat, formal prevăzut și garantat prin dispozițiunile constituționale.

Că, deși acest drept extraordinar, de a fi modificate decretele-legi, prin nici o dispozițiune legislativă, nu s'a acordat și autorizat ministrului delegat în Basarabia, cu toate acestea, numai printr-o vădită eroare de drept, s'a atins drepturile suveranului, luând dispozițiuni contrarii și modificatoare decretului-lege sus arătat și care au fost comunicate în mod public, pentru ca cetățenii să se conformeze;

Considerând că așa fiind, întru cât faptul care se impută contravenientului, tăerea, și faptul de a fi dat în consumație carne, în zile oprite, este prevăzută în art. 13, cu o amendă dela 500—5000 lei sau închisoare dela 3 luni la 2 ani, este în totul un delict, care pentru existența lui, urmează să se constate intențiunea delictuoasă, baza ori cărei infracțiuni.

Că, întru cât, în speță, inculpatul a tăiat și vândut carne de vită în zilele oprite de decretul-lege, dar după ordinul d-lui ministru delegat în Basarabia, care, cu dela cine putere a modificat dispozițiunile legale ale decretului, urmează că intențiunea delictuoasă neexistând, să fie achitat de orice penalitate.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător C. C. Simionescu, achită.

Notă.— În momentul de a pune sub presă, primim *Cuvântul Dreptății*, revistă juridică ce apare la Chișinău, (No. 2 dela 15 Februarie 1920), în care găsim o altă sentință a aceluiași tribunal în o speță identică, redactată tot de d-l judecător C. Simionescu, cu osebita părere a d-lui prim-președinte P. Davidescu și însoțită de adnotația d-lui profesor D. Alexandrescu și concluziunile d-lui prim-procuror Bușilă.

Aceste documente juridice pun în relief eforturile magistraturii române din Basarabia pentru stabilirea ordinii constituționale în această provincie alipită pentru totdeauna la Țara-mamă.

Semnați: Const. C. Simionescu, Michail Chiriac.

„GENERALA“

SOCIETATE ROMANA DE ASIGURARI GENERALE
CAPITAL SOCIAL DEPLIN VARSAT LEI 3.000.000

Fonduri de garanții la finele anului 1917 Lei 48.807.834,48
Daune plătite în anii 1916 și 1917 „ 9.110.106,48
Daune plătite dela înființarea Societății » 99.582.216,18
Asig. asupra vieții în vig. la finele anul. 1917 » 92.131.065 52

SEDIUL :

REPREZENTANȚA

BUCUREȘTI

GENERALA :

PIAȚA UNIVERSITĂȚII

BUCUREȘTI

(în dosul stat. Mihai Vit.)

STRADA SMARDAN No. 4

AGENȚII ÎN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ

ASIGURARI CONTRA DAUNELOR DE :
INCENDIU, GRINDINA, TRANSPORT
(Fluvial, Maritim și Terestru)

Asigurări în ramurile : Viața, accidente, etc.

Conservarea Sănătății

Pe vremea de față, când asprimea temperaturii și umezeala expune sănătatea noastră la răceli și provoacă tot soiul de dureri reumatice, gută și nevralgii, sunt neprețuite serviciile ce le aduce renumitul și cel mai salutar remediu de casă

DIANA FRANTZBRANNTWEIN

Fabricat de „DIANA“, Societate Anonimă din București
Strada Foișor No. 8

Dacă dureri de cap vă chinuesc
câteva frecțiuni pe frunte le ameliorează și le face să dispară

Dacă aveți dureri crâncene în toate membrele,
masajele cu acest reconfortant vă fac mare bine

Dacă vă doare dinții sau aveți inflamația gingiilor
câteva picături turnate pe vată alină durerile și vă puteți odihni

Se găsește la toate Drogueriile și Farmaciile în sticle
prevăzute cu capsule de plumb și marca fabricii

Prețul unei sticle Diana { Mică . . . . . Lei 5.50
Mijlocie . . . . . „ 12.—
Mare . . . . . „ 20.50

BANCA ROMANEASCA

SOCIETATE ANONIMĂ PE ACȚIUNI

Cap. 60.000.000 lei din cari 34.871.600 depl. vârs.

București, Str. Smârdan No. 5, București

Orice operațiuni de Bancă în general

CUMPĂRĂRI ȘI VANZĂRI

DE EFECTE PUBLICE

Avansuri pe depozite de efecte publice
și orice transacțiuni financiare

Conturi-curente și emisiuni de scrisori de credit
pentru orice țară

Sucursale : BRAILA, CONSTANȚA, GALAȚI,
TULCEA, CHIȘINĂU

BANCA DE SCONT A ROMANIEI

— SOCIETATE ANONIMĂ —

CAPITAL 40.000.000 LEI

Se aduce la cunoștința d-nilor acționari că al doilea vărsământ de 40 la sută sau lei 200 de fiecare acțiune, la subscrierea de la ultima emisiune din Septembrie 1919, se va plăti cu începere din ziua de 25 Noembrie până la 5 Decembrie 1919, la Sediul Băncii, la Sucursalele sale și la celelalte Bănci unde s-a făcut subscrierea.

Se atrage atenția d-lor acționari asupra condițiilor din prospectul de emisiune, că pentru vărsămintele neachitate la termenul fixat, vor plăti o dobândă de 10 la sută pentru prima lună de întârziere.

După trecerea termenului de o lună se va proceda conform Codului de Comerț.

Consiliul de Administrație

„PREVEDEREA“

Revistă pentru studiul asigurărilor private și sociale

Sub direcțiunea D-lui V. ATHANASOVICI

Cu concursul mai multor colaboratori competenți în ramura juridică și economică

Apare lunar — Abonamentul 40 Lei pe an

Redacția și Administrația : Bulevardul Schitu Măgureanu No. 25 bis

BIBLIOGRAFIE

A apărut în edițiunea oficială volumul II din lucrarea întocmită sub îngrijirea Ministerului de Justiție : cuprinzând :

COLECȚIUNEA de legi, decrete-legi, regulamente, decrete, decizii ministeriale și orice alte măsuri în vederea stării de război (5 Ianuarie 1918 - 31 Martie st. v. 1919).

Volumul conținând 900 pagini se află de vânzare la Ministerul Justiției, arhiva direcțiunii comptabilității, cu prețul foarte redus de 80 lei.

A apărut:

Responsabilitatea Statului și Noua concepție de despăgubire pentru Daunele de Război în Doctrina și Legislațiunea Franceză și Română

DE

CORNELIU BOTEZ

Procuror la Înalta Curte de Casație și Justiție

PREȚUL 3 LEI

La Institutul de editură „Reforma Socială”. București, Pasagiul Român, 20.

Contribuțiuni la o reformă a Codului Penal de I. B. GEORGESCU

Prim-procuror la Trib. Dolj

Lucrarea apărută acum în editura Institutului de Arte Grafice „Samitca” din Craiova.

Se găsește de vânzare la toate librăriile și se poate procura și direct dela editor.

Prețul unui exemplar Lei 6.—

Colecțiunea de legi și regul. pe anii 1918 și 1919

Din această colecțiune a apărut fascicola 3 cuprinzând sub titlul **DECRETE-LEGI**, toate decretele-legi promulgate dela 1 Iunie — 31 Decembrie 1919 pentru vechiul regat, Ardeal, Bucovina și Basarabia.

Colecțiunea apare sub conducerea d-lor avocați Vasile Toncescu și Emil Ottulescu

BANCA DE CREDIT ROMÂN

— SOCIETATE ANONIMĂ —

CAPITAL SOCIAL, DEPLIN VÂRSAT LEI 20.000.000

BUCUREȘTI, BRĂILA, GALAȚI, IAȘI, CONSTANȚA

Operațiunile Băncii :

Deschiderea de compturi-curenți, încasări și scontări de efecte asupra României și străinătății, încasări și scontări de cupoane și titluri, avansuri pe titluri și alte garanții, eliberează cecuri și scrisori de credit asupra tuturor țărilor, și face orice alte operațiuni de bancă, cenzuri, gajuri de mărfuri, operațiuni de depou și raport, etc. Primește cereale în consignatie și se lasăcinează cu vânzarea lor.

BANCA NAȚIUNEI

Soc. Anonimă. — Capital și rezerve Lei 80.000.000

SEDIUL CENTRAL :

București, B-dul Carol No. 11 (Piața Rosetti). — Tel. 1527

Face toate operațiunile de Credit și Scont. — Primește economii spre fructificare în condițiunile cele mai avantajoase.

Secțiune specială pentru operațiuni de Bursă.

Finanțează întreprinderi comerciale și industriale.

GOSPODĂRIILE ȚĂRĂNEȘTI

Soc. Anonimă. — Capital social 10.000.000 Lei

SEDIUL CENTRAL :

București, Bulevardul Carol 1, (Piața Rosetti), Etajul II

Importă tot felul de produse necesare țărilor, Exportă produsele țărănești.

CASELE POPULARE

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 5.000.000. — București

Cumpără și vinde terenuri și imobile în raza orașului București. — Construește în Capitală locuințe cu plată în rate întrebunțând materiale produse din Fabricile proprii.

Execută în atelierile sale orice lucrare referitoare la construcție. Secțiune specială de întreprinderi.

Furnizează materiale de construcție de cea mai bună calitate aduse direct pe șantiere.

Elaborează proiecte complete și execută amenajări, transformări și restaurări de imobile, de orice importanță.

S. T. A. R.

Soc. de Tracțiune Automobilă din România

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 5.000.000. — București

Furnizează trăsuri-automobile, auto-hastoare, moto-culatoare, de tot felul din cele mai repute fabrici. — Repară mașini, repede, conștiincios și eficient. — Execută transporturi de persoane și mărfuri în toată țara cu prețuri convenabile. Cumpără și vinde ocazional mașini și piese de automobile.

TIPOGRAFIA GUTENBERG

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 2.000.000. — București

Vechia Casă de încredere, întemeiată în anul 1889, transformându-se în Societate Anonimă pe acțiuni și fiind înzestrată cu cele mai perfecționate mașini, execută și editează orice lucrări de

TIPOGRAFIE ȘI LEGĂTORIE DE CĂRȚI

Secțiune specială pentru registre de tot felul

S. R. C.

Societ. Română de Combustibil

Soc. Anonimă. — Capital social Lei 2.000.000. — București

Cumpără și Exploatează păduri, mine de cărbuni și terenuri petrolifere